

บทที่ 1

บทนำ

ความเ็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความต้องการจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ในการปกป้องร่างกายให้สมดุลย์กับอุณหภูมิ และ วัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม อันเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่(อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค) ผลักดันให้มนุษย์ชาติแสวงหาเสื่อผ้ามาปกปิดร่างกาย ประเทศพัฒนาแล้วมักจะเป็นประเทศที่มีการอุปโภคบริโภคสูงสุดเพราะมีกำลังซื้อสูงมาก ก็จะสั่งซื้อเสื่อผ้าสำเร็จรูปเป็นสินค้าเข้าจากประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนา ซึ่งส่วนใหญ่มีทรัพยากรเอื้ออำนวยต่อการผลิต ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในประเทศกำลังพัฒนา ที่มีความสามารถในการผลิตไม่น้อยไปกว่าประเทศด้อยพัฒนา และประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมระดับโลก ดังนั้นอุตสาหกรรมเสื่อผ้าสำเร็จรูปจึงเกิดขึ้น และสามารถทำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยจำนวนมาก

ตารางที่ 1 ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าส่งออก พ.ศ. 2534

(หน่วยเป็นล้านบาท)

ลำดับ	ประเภทผลิตภัณฑ์	มูลค่าส่งออก
1.	เสื่อผ้าสำเร็จรูปและสิ่งทอ	131,847
2.	อาหาร	57,582
3.	อุปกรณ์การขนส่ง	53,470
4.	เครื่องไฟฟ้าและอุปกรณ์	41,123
5.	เครื่องดัด	36,197
6.	ผลิตภัณฑ์แร่โลหะ	34,920
7.	ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	33,940
8.	เครื่องจักรกล	33,650
9.	อื่นๆ	184,083

ที่มา: สรุปรภาวะธุรกิจ อุตสาหกรรม พ.ศ.2535

หน่วยอุตสาหกรรม ฝ่ายวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภายหลังการเร่งรัดพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ หรือ นิคส์ (NICs) ย่อมาจาก (Newly Industrializing Countries)จนได้รับฉายา "เสือตัวที่ห้าแห่งเอเชีย" ส่วนหนึ่ง คือ ความพยายามที่จะผลิตเพื่อตอบสนอง ความต้องการของประชาคมโลกนั่นเอง ทำให้การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นไปอย่างเร่งรัด ภายใต้กระบวนการทำให้เป็นอุตสาหกรรม (Industrialization)* แรงงานหญิงจำนวนมากต้องเข้ามาในกระบวนการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ผลของการเร่งรัดการผลิตนี้ได้เชื่อมโยงไปถึงการทำงานของแรงงานหญิงที่ถือเป็นแรงงานเสริมในระบบการผลิตของสังคมที่สำคัญจะต้องเข้ามาเผชิญกับสภาวะการทำงานเกินชั่วโมงการทำงาน ตามปกติที่เธอเคยทำได้รับค่าแรงเพียงขั้นต่ำ ขาดความมั่นคงในการทำงาน ไม่มีเวลาเลี้ยงลูก ด้วยตนเอง การลาคลอด หรือ การผ่อนผันขณะมีประจำเดือน ไม่มีเวลาให้แก่สภาพแรงงาน ตลอดจนสวัสดิการต่ำกว่ามาตรฐานกฎหมายกำหนด ไม่ได้มีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน อีกทั้งมีการล่วงละเมิดทางเพศ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ล้วนบั่นทอนสภาพความเป็นมนุษย์ของแรงงานหญิงในระบบการผลิตของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป จุดนี้จึงเป็นที่มาของปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของแรงงานหญิง ผู้มีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กำลังเผชิญอยู่ โดยที่ รัฐ นายจ้าง และตัวแรงงานหญิงไม่สามารถจัดการกับปัญหาได้เลย ในขณะพัฒนาให้ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ จะพบปรากฏการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนแรงงานหญิงขึ้นอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้เลย อันเป็นผลเนื่องมาจากทัศนคติของเมกเกอร์ที่กล่าวว่า "ความประสงค์พื้นฐานของระบบอุตสาหกรรมสมัยใหม่ มิได้อยู่ที่การทำให้การทำงานมีคุณค่า หากอยู่ที่การเพิ่มผลผลิต ความสำเร็จที่ภาคภูมิใจมากที่สุด คือ การประหยัดแรงงาน ซึ่งหมายความว่า การใช้แรงงานถูกตราว่าเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ย่อมไม่สามารถก่อให้เกิดศักดิ์ศรีขึ้นได้" (เจลิมเกียรติ วัฒนกุล, 2532)

* กระบวนการทำให้เป็นอุตสาหกรรม หมายถึง กระบวนการพัฒนาการเทคโนโลยี โดยการใช้วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ในการขยายผลิตรวมขนาดใหญ่ด้วยกำลังเครื่องจักรเพื่อลดการค้ำอ้นกว้างใหญ่ โดยใช้แรงงานที่ชำนาญเฉพาะอย่าง ทั้งหมดนี้ยังผลให้เกิดการขยายตัวของเมืองตามมาอย่างรวดเร็ว (ราชบัณฑิตสถาน, 2532)

ดังนั้นการพัฒนาให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ที่กำลังพลวัดรู้อยู่เอง ก่อให้เกิดการบีบคั้นสภาพปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนแรงงานหญิงไทยมากขึ้น และยังไม่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลให้ประจักษ์ชัดเจนว่า แรงงานหญิงกำลังเผชิญกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะใดบ้าง โดยอาศัยแรงงานหญิงในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในการศึกษานี้ จะได้เป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้แรงงานหญิงในอุตสาหกรรมอื่นๆ ได้ตระหนักถึงปัญหาสิทธิมนุษยชนของตนเองให้เข้าใจยิ่งขึ้นเพราะในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประชาคมโลกต่างล้วนเคารพในสิทธิมนุษยชน และให้ความสำคัญมาก ถือเป็นอารยธรรมที่ต้องผลักดันให้เกิดเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์ เพราะสามารถสร้างสันติสุขในหมู่มวลมนุษยชาติได้ งานการศึกษานี้จึงเกิดขึ้นบนพื้นฐานความคิดที่เชื่อมั่นว่า ในสังคมประชาธิปไตยของบ้านเมืองเรา จะสามารถสรรค์สร้างชีวิตของคนกลุ่มนี้ที่เสียเปรียบในสังคมไทย อยู่เสมอตลอดมาให้ได้รับความยุติธรรม สันติภาพ อีสรภาพ เสรีภาพ อยู่กันฉันท์พี่น้อง และบรรลุลัทธิจะขึ้นสูงได้ตามแนวทางชอบธรรมสมควรแก่ฐานะมนุษย์ในสังคม ในช่วงการพัฒนาให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในทศวรรษนี้ เพื่อที่จะก้าวไปสู่สังคมอุตสาหกรรมไทยในอนาคต เพราะ "สังคมไทยของเราฐานะสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชนผู้ยากจน ยังไม่อยู่ในระบบมั่นคงเท่าที่ควรเป็นปัญหาใหญ่ในทศวรรษข้างหน้า" (ปรีชา เปี่ยมพงษ์สานต์, 2537)

ประเด็นปัญหาการวิจัย

1. สภาพปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนแรงงานหญิงในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในแต่ละลักษณะมีอย่างไรบ้าง
2. สาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชนแรงงานหญิงในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปมาจากสาเหตุใดบ้าง
3. แนวทางการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนแรงงานหญิงในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นอย่างไรบ้าง ตามสาเหตุในข้อ 2

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และสาเหตุ ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนแรงงานหญิงในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในช่วงการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เลือกทำการศึกษาในโรงงานอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป แห่งหนึ่งเป็นกรณีศึกษา (Case Study) ใช้เวลา 4 เดือนในการเข้าไปสังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นโรงงานที่ไม่มีสหภาพแรงงาน โดยแบ่งการศึกษาเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนแรงงานหญิง ในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ในช่วงยุคการพัฒนาให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ โดยแบ่งสิทธิมนุษยชนออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สิทธิในชีวิต จะศึกษาสิทธิในการแต่งงาน สิทธิในการลาคลอด สิทธิการผ่อนผันขณะมีประจำเดือน สิทธิในการเลี้ยงดูลูกได้ด้วยตนเอง สิทธิการปกป้องตนเองจากการล่วงละเมิดทางเพศ สิทธิในการได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานกำหนด สิทธิในการได้รับการพัฒนา และปกป้องในฐานะสมาชิกของรัฐ ฯลฯ และสิทธิส่วนถัดไป คือ สิทธิการยอมรับนับถือ มุ่งศึกษา สิทธิในการมีปฏิสัมพันธ์ดีจากนายจ้างในระบบทวิภาคี สิทธิในการจัดตั้งและการมีส่วนร่วมกิจกรรมสหภาพแรงงาน ฯลฯ และในส่วนสุดท้าย คือ สิทธิในการดำเนินชีวิตและพัฒนาตนเองตามแนวชอบธรรม จะมุ่งศึกษาสิทธิในความก้าวหน้าในการทำงาน สิทธิในการพัฒนาทักษะในการทำงาน สิทธิในความมั่นคงในการทำงาน ฯลฯ เป็นต้น โดยระบุสาระสำคัญ 3 ประการ คือ การกระทำจากนายจ้างและรัฐ ว่ามีการกระทำต่อแรงงานหญิงอย่างไรบ้าง และผลเสียที่เกิดขึ้นแก่แรงงานหญิง ในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งผิดต่อหลักสิทธิมนุษยชนตามแง่กฎหมายและแง่ภูมิศีลธรรมอย่างไรบ้าง ตลอดจนศึกษาประสบการณ์หลังของแรงงานหญิง ในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป และโครงสร้างของโรงงานด้วย

ส่วนที่ 2 จะเป็นการค้นหาสาเหตุการละเมิดสิทธิมนุษยชนแรงงานหญิง ในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากโครงสร้างสังคม อันประกอบไปด้วยความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง เหล่าแรงงานหญิง ค่านิยม บรรทัดฐาน สถาบันต่างๆ เป็นต้น

นิยามศัพท์

การละเมิด หมายถึง ตามปกติแล้วบุคคลโดยทั่วไปย่อมมีสิทธิที่จะไม่ให้ผู้ใดมากระทำละเมิด ผู้ใดกระทำจึงเป็นการล่วงสิทธิ ผิดหน้าที่ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีต่อบุคคลอื่น และผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้กระทำผิดเพื่อชดใช้แก่ตน ความรับผิดชอบทางละเมิดนั้นกฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่เอกชนคนใดคนหนึ่ง ซึ่งได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างอื่น โดยเฉพาะเจาะจง หากทำให้กลับคืนสภาพเดิมไม่ได้ ก็พยายามที่จะให้ใกล้เคียงกับสภาพเดิมมากที่สุด หลักเกณฑ์ที่ถือว่าเป็นการละเมิดอาจพิจารณาได้ 4 ประการ คือ 1. มีการกระทำโดยผิดกฎหมาย ได้แก่ การกระทำและการยกเว้น 2. จงใจ หรือ ประมาทเลินเล่อ 3. มีบุคคลอื่นได้รับความเสียหาย 4. ความเสียหายเป็นผลมาจากการกระทำละเมิด (สายสุดา นิงสานนท์ ,2530)

สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิในชีวิต สิทธิในการได้รับการยอมรับนับถือ สิทธิในการดำเนินชีวิตและพัฒนาตนเองได้ตามแนวทางชอบธรรม ซึ่งจะอยู่ในมาตรฐานต่าง ๆ ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

สิทธิในชีวิต หมายถึง สิ่งพื้นฐานที่สุด ได้แก่ การมีชีวิตอยู่และได้รับการคุ้มครองให้ปลอดภัย มีสิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิต (ชีวิต มนตราภรณ์,2535) เช่น สิทธิในการแต่งงาน สิทธิในการลาคลอด สิทธิในการได้รับการผ่อนผันขณะมีประจำเดือน สิทธิในการเลี้ยงดูลูกได้ด้วยตนเอง สิทธิในการปกป้องจากการล่วงละเมิดทางเพศ เป็นต้น

สิทธิในการยอมรับนับถือ หมายถึง การปฏิบัติต่อกันด้วยการยอมรับซึ่งกันและกัน โดยตระหนักถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าของชีวิตอันเท่าเทียมกัน (ชีวิต มนตราภรณ์,2535) เช่น สิทธิในความสัมพันธ์ที่ดีกับนายจ้าง รัฐ สิทธิในการจัดตั้งสหภาพแรงงาน เป็นต้น

สิทธิในการดำเนินชีวิตและพัฒนาตนเอง หมายถึง สามารถดำเนินชีวิตและพัฒนาตัวเองตามที่ต้องการ (ชีวิต มนตราภรณ์,2535) ซึ่งโรงงานต้องให้ เช่น สิทธิที่จะก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สิทธิในความมั่นคงในการทำงาน สิทธิในการพัฒนาทักษะการทำงาน เป็นต้น

แรงงานหญิง หมายถึง พนักงานเพศหญิงในโรงงานอุตสาหกรรม เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่อยู่ในสายงานการผลิตเท่านั้น ไม่รวมพนักงานหญิงที่อยู่ในสายงานการบริหารและบัญชี

โครงสร้างสังคม หมายถึง ระบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม และชนชั้นทั้ง

หมดที่รวมเป็นสังคมหนึ่ง และกำหนดสิทธิหน้าที่ที่มีต่อกัน ตลอดจนค่านิยม บรรทัดฐาน สถาบัน ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับแรงงานหญิง

โครงสร้างสังคมโรงงาน หมายถึง การจัดความสัมพันธ์ภายในโรงงานซึ่งมีลักษณะเป็นสายอำนาจที่ลดหลั่นลง ไประหว่างนายจ้างและฝ่ายจัดการ หัวหน้าฝ่ายและแรงงานหญิง โครงสร้างสังคมระดับของโรงงานยังรวมถึงค่านิยม และบรรทัดฐานภายในโรงงาน

สาเหตุ หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนแรงงานหญิง ในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปไม่ว่าจะเป็นอะไรก็ตามที่มาจากโครงสร้างสังคม

นายจ้าง หมายถึง เจ้าของโรงงานและฝ่ายบริหาร

การละเมิดสิทธิมนุษยชนแรงงานหญิง ในการศึกษาี้ หมายถึง การกระทำใดๆจาก นายจ้างและรัฐที่กระทำต่อแรงงานหญิง ทั้งที่โดยเจตนาและประมาทเลินเล่อ ทำให้แรงงานหญิง ในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปฝ่ายผลิต สูญเสียสภาพความเป็นมนุษย์ในลักษณะต่าง ๆ ไปตาม มาตรการต่าง ๆ ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

แนวความคิดสิทธิมนุษยชน

ความหมาย

คำว่า " สิทธิมนุษยชน " แปลความหมายตามคำ คือ สิทธิของมนุษย์ มีทั้งที่เป็น สิทธิตามกฎหมาย (Positive Law) และสิทธิทางธรรม (Moral Law) มีผลบังคับใช้ได้เสมอไป แบ่งเป็นสิทธิในชีวิต สิทธิในการยอมรับนับถือ สิทธิในการดำเนินชีวิต และการพัฒนาตนเอง ได้ตามแนวทางที่ชอบธรรม เกิดจากแนวคิดของสำนักกฎหมายธรรมชาติ เพราะเหตุที่ผู้ใช้อำนาจ ปกครองของรัฐใช้อำนาจตามอำเภอใจและไม่เป็นธรรม ประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองไม่ได้ รับความเป็นธรรม จึงเรียกร้องสิทธิของตนตามธรรมชาติ ในฐานะของความเป็นมนุษย์ผู้มีเหตุผล โดยเรียกร้องให้ผู้ปกครองปฏิบัติและคุ้มครองรับรองสิทธิของเขาทั้งชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน เสรีภาพ อนามัย รวมทั้งสิทธิทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เป็นสิทธิที่เท่าเทียมกันและมีอาจ โอนได้ของบรรดาสมาชิกทั้งหลายแห่งครอบครัวมนุษยชาติ เป็นหลักสากลแห่งอิสรภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในโลก (เจลิเมเกียร์ติ ฉนวนวล, 2530 และ วีระ โลจายะ, 2532)

ปรัชญาว่าด้วยมนุษย์

ปรัชญาว่าด้วยมนุษย์ที่จะเป็นพื้นฐานของแนวคิดสิทธิมนุษยชนนั้น ต้องพิจารณาคุณสมบัติของมนุษย์อย่างเฉพาะเจาะจงที่นอกเหนือจากลักษณะร่วมทางสรีระ คือ ความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถที่จะรัก คุณสมบัติทางสุนทรีย์ ความสามารถกำหนดตัวเอง ศักยภาพในการพัฒนาตัวเอง คุณสมบัติในการจินตนาการและการสร้างความหวัง เป็นบางส่วนของความเป็นมนุษย์ที่สามารถพิสูจน์ได้ตามประสบการณ์ของมนุษย์ชาติเอง ประวัติศาสตร์ได้แสดงถึงการดิ้นรนของมนุษย์ด้วยคุณสมบัติเหล่านี้ และเพื่อที่จะบรรลุถึงจุดสุดยอดของการใช้ศักยภาพทุกด้านของตัวเองอย่างเต็มที่ อันเป็นประวัติศาสตร์ของการปลดปล่อยตัวเองของมนุษย์สู่ปัจเจกภาพอันสมบูรณ์นั้นหมายถึงการที่บุคคลได้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน "แห่งเผ่าพันธุ์มนุษย์" ของเขา มนุษย์ได้พยายามปลดปล่อยตัวเองออกจากการตกเป็นรองธรรมชาติแวดล้อม ตกเป็นรอง "มายาภาพ" ต่างๆ ที่เขาได้สร้างขึ้นมาเพื่อให้ตระหนักถึงสัจจะของชีวิตส่วนร่วม ซึ่งวางอยู่บนพื้นฐานของคุณสมบัติทางธรรม อันเป็นศักยภาพของชีวิตที่จะต้องได้รับการพัฒนาในฐานะที่เป็นความดี นี่เป็นส่วนหนึ่งของแก่นแท้มนุษย์ที่ปรากฏออกมาเป็นแนวทางชีวิตอันตั้งงามตามที่คนทั่วไปดำเนินและเชื่อถือกันอยู่ คุณสมบัติทางธรรมจะต้องได้รับการตอบสนองในภาวะการดำรงอยู่ของบุคคล หรือมิฉะนั้นเขาจะเรียกร้องสังคมที่ดี คือ สังคม ที่สามารถตอบสนองสิ่งนี้แก่มนุษย์ได้ กล่าวคือ ให้บุคคลดำรงชีวิตอยู่ได้และสามารถพัฒนาศักยภาพต่างๆ ของตัวเขาเองในฐานะที่เป็นมนุษย์ (เจลิม เกียรติ วัฒนว, 2530)

ที่มาของสิทธิมนุษยชน

สิทธิตามธรรมชาติ เป็นกำเนิดที่สำคัญยิ่งของที่มาของคำว่า " สิทธิมนุษยชน " สำระสำคัญตามแนวคิดนี้ คือ มนุษย์ทั้งหลายเกิดมาเท่าเทียมกัน มีสิทธิบางประการติดตัวมาตั้งแต่เกิดจนกระทั่งถึงแก่ความตาย ได้แก่ สิทธิในชีวิต ร่างกาย ความเสมอภาคที่ไม่อาจโอนให้แกกันได้ และใครจะล่วงละเมิดไม่ได้ หากมีการล่วงละเมิดก็อาจก่อให้เกิดอันตราย หรือการกระทบกระเทือนเสื่อมเสียต่อสภาพความเป็นมนุษย์ มีที่มาจาก 4 แหล่ง คือ (วีระ โลจายะ , 2532)

1. ที่มาจกคำสอนและแนวคิดในศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์สอนเรื่องความเสมอภาคของมนุษย์ โดยให้มนุษย์สำนึกในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และการจำกัดอำนาจของรัฐ เช่น คำสอนของพระเยซูคริสต์ในข้อที่ว่า มนุษย์ทุกคนเสมอเหมือนกันไม่มีข้อแตกต่างเพราะตามนัยแห่งคำสอนของพระเยซูคริสต์นั้นร่างกายของมนุษย์มีคุณค่าอยู่ในตัว เนื่องจากมนุษย์ คือ สัตว์โลกที่พระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของสร้างขึ้นมาตามรูปแบบเช่นเดียวกับพระองค์ ดังนั้นร่างกายของมนุษย์จึงได้รับอำนาจจากพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของให้มนุษย์มีศักดิ์ศรี สัมกับที่เป็นรูปแบบของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ ฉะนั้นศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ทำให้มนุษย์ไม่อาจยอมรับอำนาจของรัฐว่ามีเหนือความเป็นมนุษย์ทุกกรณี ซึ่งเป็นการส่งเสริมปัจเจกชนนิยม ให้มนุษย์สำนึกในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่จะยอมตกอยู่ใต้อำนาจของรัฐชนิดที่ปราศจากเงื่อนไข รัฐจะต้องเป็นสิ่งคมเปิดไม่ครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของมนุษย์ในรัฐ

Saint Augustine ว่า "ราษฎรทั้งหลายของรัฐไม่อาจสถาปนาตนเป็นตุลาการวินิจฉัยผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองได้รับอำนาจมาจากพระเจ้า เป็นผู้ปกครองกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายและเจตจำนงดีของพระเจ้า ประชาชนไม่ใช่แต่จะถอดถอนหรือแม้สังหารผู้ปกครองเสียได้ถ้าจำเป็น"

2. ที่มาจกแนวคิดในเรื่องกฎหมายธรรมชาติ

กฎหมายธรรมชาติ (Droit Natural) คือ แนวความคิดที่เชื่อว่า นอกจากกฎหมายที่รัฐบัญญัติขึ้นยังมีกฎหมายอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีอยู่ตามธรรมชาติ คือ เกิดเองมนุษย์ไม่ได้เป็นผู้สร้างขึ้น แต่เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับได้โดยไม่จำกัด เวลา และสถานที่ มีฐานะเหนือรัฐ กล่าวคือ รัฐต้องเคารพกฎหมายธรรมชาติ กฎหมายที่รัฐบัญญัติขึ้นจะมีสภาพบังคับก็ต่อเมื่อสอดคล้องกับกฎหมายธรรมชาติ มีกำเนิดจากนักปรัชญาของกรีกโบราณในสมัยศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสตกาล ต่อมานักปรัชญาในสำนัก Stoic ได้นำไปปรับใช้กับหลักปรัชญาสำนักตนและซีเซโร (Cicerot) ได้บรรยายไว้ในหนังสือ La Re' Publique ว่า มีกฎหมายที่แท้จริงอยู่ประเภทหนึ่ง คือ เหตุผลที่ถูกต้องสอดคล้องกับธรรมชาติ แม้ชานไปในสรรพสิ่งมีชีวิตทั้งปวง มีผลบังคับใช้ได้ถาวรตลอดกาล ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นกฎหมายที่สั่งบังคับให้เราปฏิบัติหน้าที่ของเรา ห้ามเรากระทำความชั่ว และเห็นวรั้งเราให้พ้นจากความชั่ว สุจริตชนยอมไม่เพิกเฉยต่อบทบัญญัติและข้อห้ามของกฎหมายนี้ ต่อมาโกรติอุสเห็นว่ากฎหมายธรรมชาติแตกต่างจากกฎศีลธรรม เพราะว่ากฎศีลธรรม คือ สิ่ง

มีอำนาจเหนือกิเลส ตัณหาของมนุษย์ (ความกลัวและความยินดีพอใจ) เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของธรรมชาติมนุษย์ที่จะเลือกกระทำการต่างๆ ขอบเขตของศีลธรรมจึงเป็นเรื่องของจิตใจของบุคคลแต่ละคนแต่ไม่ใช่สังคม โกรติอุสเห็นว่ามนุษย์เราเป็นสัตว์สังคมที่มีเหตุผล มีสิ่งกระตุ้นรบเร้ามาตั้งแต่กำเนิดให้เข้าหาสังคม ความต้องการมีชีวิตอยู่ในสังคมของมนุษย์นั้นนอกจากความจำเป็นในทางโลกเพื่อสนองตอบความต้องการทางร่างกายแล้ว มนุษย์ยังมีความต้องการทางด้านจิตใจที่จะคบค้าสมาคมกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เมื่อกฎหมายธรรมชาติมีที่มาจากมนุษย์ กฎหมายธรรมชาติจึงผูกพันกับมนุษย์อย่างลึกซึ้งจนพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งสร้างมนุษย์ขึ้นมาไม่อาจเปลี่ยนแปลงกฎหมายซึ่งมีที่มาจากธรรมชาติของสัตว์โลกที่พระองค์สร้างได้ พระผู้เป็นเจ้าก็ไม่ทรงสามารถทำให้สองคุณสองไม่เท่ากับสี่ ดังนั้นพระองค์ยอมไม่ทรงสามารถทำสิ่งที่ชั่วร้ายในตัวเอง ให้กลายเป็นสิ่งถูกต้องดีงาม และทรงทำสิ่งที่ขัดขวางสังคมของสัตว์ที่มีความนึกคิด (มนุษย์) กลายเป็นสิ่งที่ถูกต้องไปได้ ตามแนวคิดโกรติอุสกฎหมายธรรมชาติ มีแหล่งที่มาโดยเฉพาะตัวของมันเอง ไม่ต้องอาศัยอำนาจของพระผู้เป็นเจ้า และเมื่อเป็นกฎหมายที่มีที่มาจากธรรมชาติของมนุษย์ จึงมีลักษณะเหมือนกับธรรมชาติของมนุษย์เอง คือ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง และเป็นกฎหมายที่สากลใช้บังคับทุกยุคทุกสมัยและกับทุกชาติทุกภาษา

นอกจากนี้ โทมัส ฮอบส์ ได้กล่าวไว้ว่า สภาวะธรรมชาติและสัญญาประชาคมในหนังสือ Leviathan บอกว่า พื้นฐานธรรมชาติมนุษย์เห็นแก่ตัว ดังนั้นในสมัยที่มนุษย์อยู่ในสภาวะธรรมชาติ คือ สภาวะที่ไม่มีสังคม ความหวาดระแวงรู้สึกว่าจะตนเองไม่มีความปลอดภัย การแข่งขัน และความอยากมีอำนาจและได้เป็นใหญ่ ทำให้มนุษย์วิวาทบาดหมางกันจนเป็นเหตุให้เกิดความยุ่งเหยิงวุ่นวาย ถึงแม้ว่ามนุษย์จะเป็นอิสระ มีเสรีภาพก็จริงแต่ความมีอิสระ ความมีเสรีภาพคงเป็นประโยชน์เฉพาะคนที่แข็งแรงเท่านั้น คนที่แข็งแรงนี้จะเบียดเบียนคนอ่อนแอ ความมีเสรีภาพคงเป็นประโยชน์เฉพาะคนที่แข็งแรงเท่านั้น คนที่แข็งแรงนี้จะเบียดเบียนคนอ่อนแอ และจะทะเลาะวิวาททำลายล้างกันเอง ดังนั้นมนุษย์จึงปรารถนาหลีกเลี่ยงให้พ้นสภาวะตามธรรมชาติ โดยการเข้ามาอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก และทำข้อตกลงเป็นพันธมิตร เพื่อเป็นหลักประกันว่าสันติสุขจะบังเกิดแก่มนุษย์ทั้งหลายเรียกว่า " สัญญาประชาคม " ซึ่งยังไม่เป็นหลักประกันเพียงพอ จำต้องมีบุคคลคนหนึ่ง หรือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจสิทธิขาดในการวางข้อกำหนดกฎเกณฑ์บังคับในสังคม หรือ องค์อธิปัตย์ จึงก่อให้เกิดอำนาจขององค์อธิปัตย์ที่ไม่มีขอบเขตจำกัด

จอห์น ล็อค กับสภาวะธรรมชาติ เขาคิดว่าเป็นสภาวะแห่งสันติสุข

ที่มนุษย์มีเจตนาดีต่อกัน มีการช่วยเหลือและประพฤตินั้นชนิดถ้อยที่ถ้อยอาศัย เพราะว่าไม่มีกฎแห่งธรรมชาติควบคุมอยู่ ซึ่งผูกมัดคนทุกคนและเหตุผลอันเป็นกฎสอนมนุษย์ชาติว่า "โดยที่เสมอกันและเป็นอิสระทั่วกันจึงไม่มีผู้ใดควรกระทำอันตรายผู้อื่นในด้านชีวิต สุขภาพ อิศรภาพและทรัพย์สินสมบัติ" ลีออคเชื่อว่าสภาวะตามธรรมชาติของมนุษย์สิ้นสุดลง เนื่องด้วยเหตุ 2 ประการ คือ ขาดองค์การที่กระทำหน้าที่ลงโทษผู้ละเมิดสิทธิธรรมชาติของผู้อื่น และขาดองค์การที่ทำหน้าที่คุ้มครองในลักษณะที่เป็นการป้องกัน มิให้สิทธิในร่างกายและทรัพย์สินสูญถูกล่วงละเมิด สัญญาประชาคม คือ การที่สมาชิกของประชาคมยอมสละสิทธิที่จะปราบปรามการล่วงละเมิดกฎหมายชาติด้วยตนเอง และยอมรับที่จะอยู่ใต้อำนาจองค์อธิปัตย์ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปราบปรามผู้ล่วงละเมิดกฎหมาย โดยเสรีภาพส่วนหนึ่งที่มนุษย์เสียสละจะพิจารณาถึงเหตุผลแห่งความจำเป็นของการอยู่ร่วมกันในสังคม

จึง จากส์ รุสโซ เห็นว่าสภาวะธรรมชาติมนุษย์ร้อนรุ่มเนรไปตามลำพังโดดเดี่ยว ไม่มีภาษาพูด ไม่มีความสัมพันธ์กับใครพิเศษ ไม่รู้จักความมีเหตุผลและศีลธรรมใดๆ แต่มีความสุข เพราะมีทุกสิ่งทุกอย่างเพียงพอในการดำรงชีวิต แต่ด้วยเหตุบังเอิญจากสิ่งแวดล้อมทำให้มนุษย์เกิดความสัมพันธ์กับผู้อื่น พิจารณาความสุขในชีวิตครอบครัว ซึ่งมีความสุขมากกว่าขั้นตอนที่มนุษย์มีความสุขในสภาวะธรรมชาติ ขณะเร่ร่อนพเนจรอย่างโดดเดี่ยว การประดิษฐ์เครื่องมือเพื่อการประกอบเกษตรกรรม ทำให้มนุษย์หวงที่ดินเป็นทรัพย์สินส่วนตัว อันเป็นสาเหตุนำมาซึ่งความไม่เสมอภาคของมนุษย์ เกิดการแข่งขันแก่งแย่งชิงดีเกิดความโกลาตลปะแล้งมีการทะเลาะวิวาทต่อสู้ทำลายล้างกันในระหว่างมนุษย์ จึงหันมาร่วมมือกันทำสัญญาประชาคม เพื่อมนุษย์จะได้กลับมีเสรีภาพที่เคยมีอยู่แต่เดิมในสภาวะธรรมชาติ ไม่มีผู้ใดจำเป็นต้องอยู่ภายใต้อำนาจผู้ใด และไม่มีผู้ใดมีสิทธิบังคับบัญชาผู้อื่น มนุษย์ทุกคนจึงต้องยอมสละสิทธิทุกประการให้กับสังคม เพื่อก่อตั้งองค์อธิปัตย์ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกทุกคนของสังคม องค์อธิปัตย์นี้จะเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดในการปกครองบังคับบัญชาสมาชิกของสังคม จึงไม่อาจมีผลประโยชน์ขัดแย้งกับผลประโยชน์ของประชาชนได้ เพราะการแสดงเจตนาขององค์อธิปัตย์จะชอบธรรมก็ต่อเมื่อเป็นเจตจำนงร่วม รุสโซให้เหตุผลว่า การที่มนุษย์เร่ร่อนทำสัญญาประชาคมขึ้นนั้น ความจริงก็คือ การตกลงที่จะเคารพเชื่อฟัง "เจตจำนงร่วม" นั่นเอง คือ การที่ประชาชนแต่ละคนต่างเคารพเชื่อฟังตัวของเขาเองด้วย เหตุผลดังกล่าวประชาชนจึงได้ชื่อว่า มีอิสระเสรี คำขวัญของเขา คือ เสรีภาพ ความเสมอภาค ภราดรภาพ

3. ที่มาจากกฎหมายรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในประเทศอังกฤษ และ คำประกาศยืนยันสิทธิประชาชนในประเทศสหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส

คำสอนและแนวความคิดในศาสนาคริสต์ ตลอดจนแนวความคิดในเรื่องกฎหมายธรรมชาติได้แพร่หลายไปในบรรดานักคิด นักการเมือง และประเทศในประเทศอารยธรรมตะวันตก ทำให้เกิดการต่อต้านการใช้อำนาจเกินขอบเขตผู้มีอำนาจปกครองในประเทศอังกฤษ จึงประกาศ The Great Charter ค.ศ. 1215 เพื่อรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวอังกฤษ และ ค.ศ. 1776 ใน The Declaration of Independence ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งร่างโดย Thomas Jefferson ว่า เราถือความจริงซึ่งได้แจ้งประจักษ์โดยตัวของมันเองแล้วว่า มนุษย์เราเกิดมาอย่างเท่าเทียมกัน พระผู้เป็นเจ้าสร้างมนุษย์ได้ทรงประทานสิทธิติดตัวบางประการอันไม่อาจพรากจากมนุษย์ไปได้ สิทธิเหล่านี้ คือ สิทธิในชีวิต สิทธิในเสรีภาพ และสิทธิในการแสวงหาความสุขและเพื่อที่จะปกป้องสิทธิดังกล่าวนี้ มนุษย์จึงได้จัดตั้งรัฐบาลที่ได้รับอำนาจอันชอบธรรมโดยความยินยอมของประชาชนที่อยู่ใต้ปกครอง ดังนั้นเมื่อใดก็ตาม ที่รัฐบาลดำเนินการปกครองไปในทางที่ทำลายจุดมุ่งหมายดังกล่าว เป็นสิทธิของประชาชนที่จะเปลี่ยน หรือ ล้มเลิกรัฐบาลนั้นเสียได้ และก่อตั้งรัฐบาลขึ้นใหม่ให้ดำเนินการตามหลักการ เช่น ให้มีอำนาจที่จะบันดาลความปลอดภัยและความผาสุกให้ได้มากที่สุด

ต่อมาในปี ค.ศ. 1789 ประเทศฝรั่งเศสได้ประกาศ La Déclaration des Droites de J'Homme et du Citoyen ว่า "บรรดาผู้แทนของประชาชนชาวฝรั่งเศส ซึ่งประกอบเป็นสมัชชาแห่งชาติได้พิจารณาเห็นว่า ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความหลงลืม ความไม่นำพาต่อสิทธิของมนุษย์ เป็นต้นเหตุนำมาซึ่งภัยพิบัติแก่ประชาชน และความเหลวแหลกของรัฐบาล จึงร่วมกันให้ประเทศเป็นปฎิญญาโดยชัดแจ้ง แสดงถึงสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์อันศักดิ์สิทธิ์ และไม่อาจโอนให้แก่กันได้ เพื่อให้ปฎิญญานี้ปรากฏต่อบรรดาสมาชิกของสังคมเสมอ นั้น ได้เตือนให้ทุกคนคำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของตนอยู่ทุกเมื่อ เพื่อให้การกระทำของอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อันเป็นไปตามความมุ่งหมายของการสถาปนาคองบ้านเมืองซึ่งแต่ที่สืบไป จะมีมูลฐานอยู่บนหลักการธรรมตาและไม่อาจคัดค้านได้นั้น มุ่งไปในทางที่จะคงรักษาไว้ซึ่งในรัฐธรรมนูญและความสุขของประชาชน "

เนื้อหาที่สำคัญมีอยู่ 4 ประการ คือ

- ว่าด้วยเสรีภาพ
- ว่าด้วยแนวความคิดในเรื่องสังคมการเมือง
- ว่าด้วยแนวความคิดในเรื่องกฎหมาย
- ว่าด้วยความเสมอภาค

4. ที่มาจากปฏิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ

ทฤษฎีสิทธิมนุษยชน (Mark L. Wardell and Stephen P. Turner, 1986)

นักสังคมวิทยาตระหนักถึงคุณธรรม ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาใหญ่ในการดำรงอยู่ของสังคมมนุษย์ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง (Transition Societies) เขาได้ให้ทัศนะว่าหน่วยของมนุษย์ (Human agents) และโครงสร้างสังคมเป็นส่วนสำคัญของความจริงทางสังคม (Social Reality) ซึ่งไม่สามารถเลือกได้ว่าสิ่งใดสำคัญกว่า เพราะเกี่ยวพันอย่างแน่นแฟ้นในปฏิริยาแบบวิภาษวิธี ซึ่งบางครั้งหน่วยของมนุษย์จะเป็นปรากฏการณ์ที่ต่อสู้ และครอบงำสถาบันและการจัดองค์กร ปรากฏการณ์นี้ได้แสดงให้เห็นความจริงทางสังคม ที่ปัจเจกชนในฐานะเป็นผลผลิตของสังคมสามารถมีอำนาจเหนือไปกว่าการควบคุมจากใครคนหนึ่ง มนุษย์เป็นอิสระจากอำนาจสถาบันและการจัดองค์การ ปัจเจกชนสามารถโต้ตอบสังคมของมนุษย์ได้ด้วยการปรับลักษณะของตน มีหลักสำคัญของสถานภาพมนุษย์ และการดำรงอยู่ มีสิทธิที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นพื้นฐานการตอบโต้สำนึก (Consciousness) อย่างอิสระไม่ต้องพึ่งพาผู้ใด และสถานภาพของมนุษย์ในการโต้ตอบสังคม (Social Reflectivity) นี้ คือ ความสามารถในการให้เหตุผล เพื่อเป็นทางเลือกที่เป็นไปได้ตามระเบียบสังคมที่ยึดถือปฏิบัติ และพื้นฐานหลักความดีงามและอีกส่วนหนึ่งจะเป็นไปตามโครงสร้างทฤษฎี (Theoretical Infrastructure) คือ สิทธิในการปรับตัวทางสังคมของการโต้ตอบ ว่าสำนึกในการโต้ตอบเป็นศักยภาพเดียวที่เข้าใจบริบทของสังคม ซึ่งทุกคนกลุ่ม จะได้รับสิทธิ ที่นำไปสู่ความจำเป็นของโครงสร้างสังคม เพื่อที่จะพัฒนาและโต้ตอบสำนึกที่ต่ำกว่าในการที่มนุษย์จะได้มาซึ่งสถานภาพ ความชอบธรรมในฐานะที่เป็นมนุษย์ผนวกกับการโต้ตอบสังคม และการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมให้ก้าวหน้าขึ้นจะเป็นสิ่งสำคัญมาก สถานภาพมนุษย์ถูกบิดเบือนให้กลายเป็นเพียง "วัตถุ" (Object) ซึ่งจะเป็นเช่นนี้ต่อไป ไม่มีใคร หรือกลุ่ม

โต หรือองค์กรโตจะปรับให้สถานภาพความเป็นมนุษย์ให้สำคัญยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเหยียดผิวทาส ลัทธิการแบ่งแยกคนออกจากกัน

การละเมิดสถานภาพความเป็นมนุษย์เกิดจากหลายกรณีในสังคมสมัยใหม่โครงสร้างระบบราชการทำให้เกิดการละเมิดได้ โดยที่ไม่ผิดคุณธรรมเป็นไปตามหลักการและการจัดการ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ศิริชัย พุทธิแพทย์ (2497) ได้ศึกษาเรื่อง "วิวัฒนาการแห่งมนุษยสิทธิ" พบว่าความจริงการต่อสู้เพื่อมนุษยสิทธิได้มีมานานแล้ว พร้อมๆกับการกำเนิดของมนุษยชาติ ยิ่งหากเราถูกกดขี่ในเรื่องสิทธิ และเสรีภาพมากเท่าใด ย่อมทำให้บังเกิดการดิ้นรนเพื่อหาทางออกมากขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตามการรื้อถอนสิทธิและการให้สิทธิต้องพอดี ไม่มากเกินไป หรือ น้อยเกินไป จะเป็นการทำลายเกียรติศักดิ์ของมนุษย์ ยังผลให้เกิดการกระทำอันป่าเถื่อนไร้ศีลธรรม และก่อให้เกิดการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อแย่งคืนมา การปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองเดียวที่ให้หลักประกันแก่สิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ดีที่สุด รัฐจะเป็นเครื่องผูกพันระหว่างบุคคลในสังคมเดียวกัน และระหว่างบุคคลในสังคมกับรัฐ หรือสังคม ทำให้เกิดภราดรภาพขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีการประกาศรับรองและยืนยันมนุษยสิทธิไว้เพียงใดก็ตาม ก็ยังไม่เพียงพอหากไม่ได้มีหลักประกันให้ประชาชนได้สิทธิอย่างแท้จริง

ภราดร ภคพันธ์ (2521) ได้ศึกษาเรื่อง "การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการลงโทษ" ว่า สำนักในสิทธิมนุษยชนของสาธารณชนยังอยู่ในระยะเริ่มต้น และต้องการเวลาสำหรับการพัฒนาให้แพร่หลาย

สุภชัย มนัสไพบุลย์ , แล ดิลกวิทยรัตน์ , จุฑา มนัสไพบุลย์ และรัชนิวรรณ อุทัยศรี (2527) ได้ทำวิจัยเรื่อง "สิทธิมนุษยชนกับลูกจ้างในประเทศไทย" โดยเลือกศึกษาเฉพาะมาตรา 22 ถึง 25 ในปฏิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พบว่าลูกจ้างประสบอุปสรรคขัดขวางจากนายจ้างและกลไกของรัฐจนไม่สามารถได้รับสิทธิมนุษยชนเต็มรูปแบบ

เกริกเกียรติ นิพนธ์ เสรีธรรม (2528) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจกับปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย" พบว่า แม้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในอดีตที่ผ่านมาจะได้เติบโตค่อนข้างเร็วก็ตาม แต่สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนส่วนใหญ่มิได้ดีขึ้นประชาชนจำนวนมากกว่าสิบล้าน หรือหนึ่งในสี่ของประชาชนทั้งประเทศยังมีชีวิตความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน

ขั้นต่ำที่ควรจะเป็น ปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ หรือ ปัญหาสิทธิขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประชาชนนั้น เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดโดยโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ดังนั้นการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงใดๆ จำเป็นจะต้องเริ่มด้วยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ระเบียบวิธีในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการศึกษาวิจัยโดยการสังเกต(Observation) เข้ามาใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อรวบรวมสภาพปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนแรงงานหญิงและสาเหตุที่มาของปัญหา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sampling) เป็นพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเฉพาะที่เป็นหญิงเท่านั้น จากโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่ง Key Informant 25 รายในสายการผลิต ไม่รวมถึงสายงานการบริหารและบัญชี

วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Method) ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบจงใจ(Purposive Sampling) เพื่อติดตามการศึกษาจะได้เป็นไปอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง และทำความเข้าใจสภาพภูมิหลัง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ สมุดบันทึกข้อมูลในการศึกษาโรงงานและแรงงานหญิง การเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นต้นนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเอกสาร หนังสือ ตำรา บทความ และวิทยานิพนธ์ ตลอดจนงานวิจัยจากห้องสมุดเกือบทุกแห่งในกรุงเทพมหานคร และองค์กรพัฒนาเอกชน " กลุ่มเพื่อนหญิง " ซึ่งมีฝ่ายรับผิดชอบด้านแรงงานหญิงโดยเฉพาะอยู่ และข้อมูลภาคสนามจากโรงงานอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปแห่งหนึ่ง โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) แบบ Unstructured Observation และการสัมภาษณ์แบบ Interview Guide เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะอาศัยการตีความข้อมูล และแยกประเภทข้อมูลออกตามลักษณะต่างๆ ที่กำหนดในขอบเขตการวิจัย โดยการพรรณนาทั้งหมด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจสภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน
แรงงานหญิงในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปยุคการพัฒนาให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ที่กำลัง
ประสบอยู่

2. จะได้นำข้อมูลที่ศึกษาได้ไปให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ และผู้สนใจ ใช้ประโยชน์
ต่อไป เพื่อแรงงานหญิงไทยที่กำลังจะเติบโตในสังคมอุตสาหกรรมอนาคต